

Het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
Ter attentie van de minister voor Klimaat & Energie
Bezuidenhoutseweg 73
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Kenmerk
WKR 23/001
Bijlagen N.v.t.

Den Haag

30 mei 2023

Onderwerp

Reactie op adviesverzoek Klimaatplan 2025-2035

Geachte heer Jetten,

Op 29 oktober 2022 is op uw voordracht bij Koninklijk Besluit de Wetenschappelijke Klimaatraad (hierna: de raad) ingesteld. In uw brief van 17 maart 2023 heeft u de raad een adviesverzoek inzake het tweede Klimaatplan van het kabinet voorgelegd. Met deze brief reageer ik namens de raad op uw verzoek.

Vooropgesteld wil ik u namens de leden bedanken voor het instellen van de raad. De Wetenschappelijke Klimaatraad wacht een belangrijke taak. Zoals u in uw brief terecht opmerkt biedt de interdisciplinariteit binnen de raad een unieke kans om het klimaatbeleid vanuit verschillende perspectieven te bezien. De raadsleden en ik kijken uit naar onze werkzaamheden voor de raad en zullen voortvarend aan de slag gaan met het opbouwen van de raad.

In uw brief van 17 maart vraagt u de raad advies uit te brengen ten behoeve van het volgende Klimaatplan, dat het kabinet volgens de Klimaatwet zal vaststellen in 2024 en zich richt op het klimaatbeleid voor de periode 2025-2035. De keuzes die Nederland moet maken op weg naar klimaatneutraliteit in 2050 zullen hier een belangrijk onderdeel van vormen.

De raad zal uitvoering geven aan uw adviesaanvraag en streeft ernaar om voor de gewenste datum van 1 februari 2024 met een advies te komen. De raad wil in het advies een breed systeemperspectief op de opgave van klimaatneutraliteit hanteren. De samenhang met andere maatschappelijke opgaven, de positie van Nederland in de wereld en de respectievelijke rollen van technologie, economie en gedrag zullen in elk geval terugkomen in het advies.

Uitgangspunten voor het advies

De raad heeft voor het advies over het Klimaatplan enkele uitgangspunten bepaald die richting zullen geven aan de vorm en inhoud van dit advies.

- **De wetenschap als startpunt:** De raad zal in het advies gebruik maken van gezaghebbende wetenschappelijke bronnen en de laatste inzichten uit de verschillende disciplines die in de raad zijn vertegenwoordigd. De raad houdt de mogelijkheid open om kennis en inzichten van externe deskundigen te betrekken. Vervolgens zal de raad de verzamelde wetenschappelijke kennis vertalen in relevant beleidsadvies.
- **Werken vanuit waarden:** De raad streeft er naar enkele waarden te formuleren die richting kunnen geven aan de transitie naar een klimaatneutraal Nederland. Een voorbeeld hierbij is het recente advies van het Expertteam Energiesysteem 2050 (2023), dat de waarden robuustheid, duurzaamheid en rechtvaardigheid hanteert. De raad zal voor zichzelf een afwegingskader ontwikkelen door de waarden te vertalen naar (beleids)principes en een eenduidige sturingsfilosofie. Voor het valideren en inhoudelijk laden van de waarden en principes gebruikt de raad wetenschappelijke bronnen, maar we zullen ook expliciteren wanneer normatieve overwegingen een rol spelen.
- **Hanteren van een systeemperspectief:** Klimaatverandering is een integraal vraagstuk waarin fysische, sociale, ecologische, economische en technische systemen met elkaar verbonden zijn. Een goed begrip van de opgave vergt dan ook een interdisciplinair systeemperspectief. De raad wil dit brede systeemperspectief voortdurend hanteren in analyse en als basis voor advies.
- **Handelen vanuit verantwoordelijkheid:** Klimaatverandering is nadrukkelijk een wereldwijde opgave, maar er is verschil in wat die opgave voor elk land betekent. Zo hebben ontwikkelde economieën een grotere verantwoordelijkheid voor uitstoot die in het verleden heeft plaatsgevonden. De raad zal dan ook kijken naar wat in dit licht een passende opgave voor Nederland is. De raad zal hierbij analyses betrekken over historische emissies, ketenemissies en emissies per capita, en bezien wat die betekenen voor de nationale ambitie van klimaatneutraliteit in 2050.
- **Nederland in de wereld:** Nederlandse overheden, bedrijven en NGO's beïnvloeden andere landen en internationale fora, en worden hier op hun beurt ook door beïnvloed. De raad zal zich dan ook niet beperken tot de landsgrenzen en meewegen hoe andere landen en niet-statelijke actoren zich in het klimaatdebat bewegen en positioneren. Daarbij ziet de raad voor Nederland grote relevantie van mondiale afspraken, Europese regelgeving en de bijzondere positie van het Caribische deel van het Koninkrijk.
- **Wisselwerking tussen mitigatie en adaptatie:** De gevolgen van een veranderend klimaat zijn nu al merkbaar en zullen in de toekomst ook effect hebben op maatregelen om klimaatverandering te beperken. De raad zal zich dan ook rekenschap geven van de wisselwerking tussen mitigatie- en adaptatiebeleid. Hierbij kan gedacht worden aan toekomstige energie-infrastructuur of industriële ontwikkelingen tegen een achtergrond van een stijgende zeespiegel en frequentere weersextremen. De raad zal in haar advisering zoeken naar win-win situaties tussen adaptatie- en mitigatiebeleid.
- **Oog voor de gevolgen en kansen van klimaatbeleid:** Beleid om klimaatverandering te beperken en ons aan te passen aan klimaatverandering mag verschillende sectoren en groepen in de samenleving niet onevenredig treffen. De raad zal aan

de hand van de gehanteerde waarden verschillende transitiepaden beoordelen en advies geven over hoe het beleid op een rechtvaardige manier vormgegeven kan worden. De raad zal daarnaast verkennen welke kansen zich voordoen op de weg naar klimaatneutraliteit en hoe deze kansen kunnen worden verzilverd.

- **Zicht op uitvoerbaarheid:** De raad ziet dat klimaat- en milieudoelen in Nederland vaker niet dan wel binnen bereik zijn. Ambitieuze doelen zijn alleen haalbaar wanneer consistent beleid gevoerd wordt, de governance op alle lagen goed afgestemd is en de uitvoering van beleid goed gepland is. De raad zal daarom bij zijn adviezen randvoorwaarden voor een effectieve uitvoering, zoals de beschikbaarheid van grondstoffen en voldoende uitvoeringscapaciteit, nadrukkelijk meenemen.

Relatie tot het werkprogramma van de raad

De raad zal in aanloop naar het advies voor het Klimaatplan al keuzes moeten maken ten aanzien van proces en werkwijze, terwijl de organisatie nog in opbouw is. Denk aan hoe de raad de (wetenschappelijke) kwaliteit waarborgt en omgaat met transparantie, de betrokkenheid van maatschappelijke partijen en samenwerking met externe deskundigen. De raad ziet het advies ten behoeve van het Klimaatplan daarbij als een eerste proeve. Geleerde lessen en ervaringen zullen worden betrokken bij de verdere uitwerking van het werkprogramma voor 2024. Dit programma wordt parallel aan het advies ten behoeve van het Klimaatplan voorbereid zodat u het voor 1 september in ontvangst kan nemen.

Tot slot

Er komt op dit moment veel op de raad af, maar de raadsleden en secretariaatsmedewerkers zijn met goede energie aan de slag met de belangrijke taken van de raad. De raad gaat dan ook voortvarend met uw adviesverzoek aan de slag, en tegelijkertijd verder met het ontwikkelen van een robuuste organisatie. Tot slot verkent de raad de mogelijkheid van een tussentijds, ongevraagd advies dat nog in 2023 uitkomt. Als de raad hiertoe besluit zal u daar spoedig apart over worden geïnformeerd, en zal dit advies aansluiten bij het bredere advies ten behoeve van het Klimaatplan 2025-2035.

Met vriendelijke groet,

Prof. dr. ing. Jan Willem Erisman
voorzitter Wetenschappelijke Klimaatraad